

Războiul și Sf. Josemaría Escrivá în viziunea regizorului Roland Joffé

There Be Dragons este o interpretare liberă a vieții Sf. Josemaría, singurul personaj istoric din această ecranizare. Filmul a avut premiera pe 25.03.2011

01.02.2011

ZENIT l-a intervistat pe Roland Joffé, regizorul noului film, "There Be Dragons".

Filmul care este o interpretare liberă a vieții Sfântului Josemaría Escrivá, singurul personaj istoric din această ecranizare, a avut premiera în 25 martie 2011, în Spania, fiind produs de Mount Santa Fe. Cea mai recentă realizare a regizorului britanic premiat cu Oscar, Roland Joffé (The Mission, Killing Fields), “Veți găsi dragoni” este o dramă epică, ce se axează pe cercetările lui Robert (Dougray Scott), un jurnalist spaniol, asupra unor evoluții din timpul războiului spaniol din 1936-1939, și care îi are ca protagoniști pe tatăl său și pe tânărul preot Josemaría Escrivá de Balaguer (Charlie Cox).

Pornind de la viața tatălui său, Robert va descoperi o poveste teribilă cu trădări, gelozie și moarte, dar și cu răscumpărare și iertare, pe fundalul teribil al războiului. În această superproducție sunt implicați actorii Charlie Cox (Pulbere de stele, Casanova), Wes Bentley

(American Beauty), Dougray Scott (Hitman, Misiune Imposibilă 2), Olga Kurylenko (Centurion, Quantum of Solace), Rodrigo Santoro (Che, 300) , Ana Torrent (Cealaltă moștenitoare Boleyn, Teza), Ugalde Unax (Bon Appetit, Dragostea în vremea holerei), Jordi Molla (Elizabeth: Epoca de aur). La începutul anului 2011, când s-au împlinit 75 de ani de la izbucnirea războiului civil din Spania, Joffé a dorit să împărtășească publicului viziunea lui despre acest eveniment sângeros.

La ce se referă titlul filmului “There Be Dragons”, “Veți găsi dragoni”?

În hărțile medievale, teritoriile necunoscute erau marcate cu expresia “Hic sunt dracones”, “Aici există dragoni.” Când am început cercetarea asupra subiectului, întrucât nu știam la ce să mă aștept sau cum se va termina totul, “Veți

găsi dragoni” mi s-a părut un titlu adecvat. Era ca și cum aș ieși din harta mea și aș intra într-un teritoriu necunoscut, pentru a atinge subiecte cum ar fi sfințenia, religia și politica secolului XX, trecutul unei alte țări... Am fost marcat de o expresie a lui Josemaría: “Dumnezeu se găsește în viața obișnuită”, iar viața obișnuită, în cazul lui, a fost războiul civil spaniol.

M-am întrebat: cum este posibil să se găsească ceva divin într-un război? Dar aceeași întrebare poate fi pusă cu privire la toate provocările cheie ale vieții, la modul în care le facem față: cum răspundem la ură și respingere, sau la dorința de răzbunare și de dreptate. Toate aceste dileme sunt în creștere în timp de război. Aceste dileme sunt, într-un fel, “dragonii” filmului, momente de cotitură în viețile noastre, când ne confruntăm cu alegeri decisive. Hotărâri care afectează viitorul

nostru. “Veți găsi dragoni” vorbește despre diferitele hotărâri pe care oamenii și le asumă în momentele de cotitură – ispite, dacă doriți – și despre cât de greu – și necesar – este să scăpăm de ciclurile de ură, resentimente și violență.

Filmul are loc în contextul războiului civil din Spania, care într-un anumit sens este paradigma violenței care naște violență, violență fără sens. În acest scenariu de violență fratricidă, mai există loc pentru speranță?

Da, dar este extrem de dificil. Între oameni sunt prea multe fapte josnice, oribile, care par imposibil să fie iertate, să fie răscumpărate, uitate. Dar iertarea este posibilă! Ciclurile de violență pot fi oprite, după cum a demonstrat președintele Nelson Mandela în Africa de Sud. Iertarea a fost posibilă pentru mulți

eroi în Rwanda, și a fost oferită și acceptată de către mulți israelieni și palestinieni curajoși. Josemaría a spus că oamenii normali sunt capabili să fie sfinți, și cred că el se referea la acest tip de iertare eroică.

Posibilitatea inepuizabilă de iertare lasă loc pentru speranță. Dar prețul este mare: este nevoie de o înțelegere profundă a ceea ce înseamnă a fi pe deplin om, o înțelegere profundă a compasiunii și o decizie fermă, și da, eroică, de a nu fi prins de ura predominantă, ci de a lupta împotriva ei cu o iubire nepieritoare.

O mare parte din povestea filmului se desfășoară în timpul războiului civil spaniol, dar se mai întinde între acest fundal și 1982. Există mai multe generații implicate în această poveste: trecutul aruncă o umbră asupra prezentului. Cel care le unește este Robert, un jurnalist care a fost rugat să facă o anchetă asupra

lui Josemaría Escrivá în timpul beatificării sale. Treptat, el descoperă că tatăl lui, Manolo, a fost un prieten din copilărie al lui Josemaría, și că a fost în seminar cu el, chiar dacă apoi viețile lor au luat căi total diferite. Robert și Manolo s-au îndepărtat unul de celălalt, dar filmul îi unește după ce li se descoperă adevărul teribil despre trecut. Prin urmare, este de asemenea o poveste despre un tată și un fiu, și istoria adevărului care trebuie confruntat pentru a depăși ceea ce îi desparte. Este în primul rând un film despre dragoste, despre puterea pe care o dă prezența ei și despre lumea stearpă și înfricoșătoare în care trăim în absența ei.

Războaiele civile sunt mult mai teribile, deoarece pune frate împotriva fratelui, familie împotriva familiei. La sfârșitul războiului civil din Spania, au fost o jumătate de milion de morți. Un război civil este

o metaforă puternică despre familie. Ca și în războaiele civile, membrii familiei iau atitudine și se despart, resentimentele vechi devin surse de ură. Nu iertăm ceea ce a făcut mătușa noastră, nu vorbim cu tatăl nostru deoarece a părăsit-o pe mama noastră, nu vorbim cu mama noastră pentru că a plecat cu altul, sau nu vorbim cu fiul nostru pentru că a ales o meserie diferită de ceea ce ne așteptam. Acestea sunt războaiele civile din viața noastră obișnuită. “Veți găsi dragoni” vorbește despre aceste două feluri de războaie civile.

În mod fundamental, noi toți trebuie să alegem între a ne lăsa învinși de resentimentele noastre, sau a găsi o modalitate de a le învinge. Putem vedea viața ca pe o serie de nedreptăți, de refuzuri și de răni, sau ca o serie de oportunități, șanse de a învinge acești dragoni prin dorința puternică de a înlocui ura cu iubire și unitate. Mulți adăpostesc în lăuntrul

lor această dragoste și pot face această alegere eroică. Ei își dau seama că pot face alegerea de a fi liberi. Au tăria de caracter pentru a înțelege că ura este o închisoare. Nimeni dintre cei care urăsc nu poate fi liber. Nu am văzut oare atât de multe exemple despre acest lucru în anii care au trecut de la primul război mondial?

Pe de altă parte, atunci când oamenii aleg să iubească, un observator imparțial poate vedea în ei sentimentul de libertate, compasiune, generozitate. În cele din urmă, toți ne confruntăm cu aceste opțiuni. Chiar lui Robert, agnostic și materialist, i se cere să aleagă între dragoste și ură, într-un anumit sens să înfrunte lumea cu dragoste, sau cum spune Aline, “să îl înfrunte pe Dumnezeu cu dragoste”.

Pentru mine, despre aceasta vorbește acest film. Iertarea dezgheață ceea ce

a fost înghețat. Atinge ceea ce este uman în lăuntrul celui care a fost iertat, așa cum atinge ceea ce este uman în interiorul celui care iartă. Dragostea nu este întotdeauna ușoară, nu poate să fie. Nu poate proveni dintr-o atitudine de superioritate, poate veni numai dintr-o atitudine de umilință și de umanitate. Cu toate acestea, frumusețea ei este puternică. Ne spune: “Da, ieși din tine însuți. Crezi că nu poți ierta?” Ei bine, nu vei ști dacă poți ierta până când nu ierți. Și cum poți ierta? Pentru a ierta este necesar să te identifici cu celălalt. Ierți punându-te în locul celuiilalt. Trebuie să te oprești din a-l demoniza, nu poți spune: “Eu sunt mai bun decât el, eu niciodată nu aș putea face aceasta”. Dimpotrivă, trebuie să te uiți la persoană și să îți spui: “Aș putea fi eu”. Deci da, există spațiu pentru speranță, chiar și în cele mai dureroase, tragice și teribile

împrejurări, în care speranța pare imposibilă.

Filmul se adresează credincioșilor sau necredincioșilor?

În “Veți găsi dragoni” credința este luată în serios, este luată în serios sfințenia. Dar interesul pentru el merge mult dincolo de un public religios. Întrebarea dumneavoastră presupune o separare care în realitate este falsă. Noi toți trăim într-o lume tulburată, noi toți trebuie să ne confruntăm cu durerea ca și cu bucuria din viața obișnuită, și chiar dacă recurgem la interpretări diferite ale realității cu privire la această experiență, în cele din urmă toți locuim în aceeași lume sfâșiată și tulburată. Este un film despre credincioși și necredincioși. Am fost profund impresionat de convingerea lui Josemaría Escrivá că toți suntem sfinți în potențial, prin convingerea lui că oricine este în cele din urmă în

stare să învingă dragonii lui. Sper ca oamenii care văd filmul să descopere aceasta în luptele lor împotriva propriilor dragoni și să înțeleagă că nici un sfânt nu a devenit astfel fără luptă.

Filmul vorbește, de asemenea, despre multe forme de iubire. Dragostea lui Ildiko pentru Oriol este o formă particulară de iubire. Dragostea lui pasională pentru a construi o lume mai bună este o altă formă de iubire. Dragostea lui Manolo pentru Ildiko este, de asemenea, o altă formă de iubire, deși este legată de gelozie și resentimente. Dragostea după care tânjește Manolo și pe care până la urmă o primește este, de asemenea, altă formă particulară de iubire. Aceste tipuri diferite de iubire se împletesc ca într-o pânză de păianjen, alcătuită din fire individuale: fiecare fir pare să fie separat, dar apoi realizarea pânzei

de păianjen arată că ele fac toate parte dintr-un ansamblu mai mare, că sunt unite cu aceeași realitate, că sunt orientate spre același punct, spre același centru. În final, toate aceste fire de iubire, care pare atât de diferite, converg într-un punct fundamental: “Oare această dragoste este mai mare decât iubirea de sine?”

Aceasta este o întrebare importantă, și către ea s-a îndreptat o mare parte din politica de la începutul secolului XX. Oricum, ea propune o altă întrebare de mare complexitate. Dacă această iubire pasională se bazează pe un ideal sau pe o idealizare, dacă constă în acceptarea unui singur model de comportament uman, cum poate să evite să cadă în fanatism sau demonizare? Încă din timpul Iluminismului, aceasta a fost o întrebare fundamentală. În numele iubirii față de un bine mai mare, cât de multe acte inumane au fost săvârșite. Cred că numai dacă vom

înțelege failibilitatea tragică a tuturor ființelor umane și a tuturor comportamentelor umane vom putea găsi calea înțelegerii și a unei profunde empatii, acel sentiment de identificare cu celălalt, care eliberează din demonizare și din spiralele de violență fără speranță.

Nu este un film catolic, dar tratează o temă cheie în teologia creștină și în toate Bisericiile creștine, precum și în multe alte religii. Toate religiile înțeleg că ființele umane, în relațiile lor unele cu altele, iau decizii ce afectează profund viețile celorlalți și lumea din jurul lor. Această interconectare este fundamentul iubirii: ceea ce facem pentru sau împotriva celorlalți ne afectează pe noi și pe ei, deoarece noi toți suntem uniți unii cu alții.

În ce măsură personajul lui Josemaría Escrivá, care este acum un sfânt al Bisericii Catolice, se

bazează pe realitate sau este un produs al ficțiunii?

Dintre toate personajele din film, Josemaría este singurul care a existat istoric, singurul despre care abundă mărturii și dovezi. Cred că reprezentarea pe care o arătăm despre sensibilitatea lui Josemaría, despre simțul umorului pe care, fără îndoială, l-a avut, rezultă din evenimentele vieții sale și este, într-adevăr, foarte aproape de ceea ce a fost el cu adevărat. Am dorit să găsesc un punct de vedere onest în trasarea profilului său , și să iau în serios credința lui, așa cum el a făcut-o. Cred că în cazul sfinților este ceva tipic să vezi în ei, în opoziție ciudată cu păcătoasa cu inimă de aur, oameni cu o inimă de plumb, dar aceasta este doar o convenție comodă. De fapt, istoria lui Josemaría este cea a unui om care a obținut extraordinara performanță de a-și simplifica viața în jurul unei iubiri

față de Dumnezeu reale și puternice. Această iubire față de Dumnezeu devine un principiu de organizare care îl modelează, și un fel de simplitate și putere.

Acest lucru însă nu îl face să arate plictisitor sau anost, pentru că această iubire s-a petrecut în lumea reală, și rodul acestei existențe în lumea reală și, adesea, crudă, este în orice om onest neliniștea. Neliniște în fața lui Dumnezeu și neliniște în fața bunătății. Această neliniște este extrem de rodnică. Dragostea nu este ceva căzut din cer, ceva care se petrece în mod necesar. Trebuie să luptăm pentru ea. Este ceea ce noi, ca ființe umane, trebuie să aducem la masă. Trebuie să găsim această dragoste profundă în noi înșine, înțelegând frumusețea ascunsă a fragilității noastre și a fragilității altora. Este un sentiment profund, care mi se pare că ilustrează istoria lui Cristos. Dacă suntem credincioși,

trebuie să căutăm în continuare această dragoste profundă în noi înșine și să o oferim lui Dumnezeu și creației Sale. Dacă nu suntem credincioși, trebuie să o căutăm în continuare și să o oferim celorlalți, indiferent de opinia politică, rasa sau religia lor.

Aveați idee cu privire la modul de a prezenta războiul civil spaniol sau cu privire la unele personaje, cum ar fi Sf. Josemaría Escrivá?

Nu știam prea multe despre Josemaría înainte de a mi se propune să fac filmul. Iată ceea ce s-a întâmplat: într-o zi, unul dintre producători a venit în Olanda pentru a mă convinge să fac filmul. El a adus mai multe cărți și materiale, inclusiv un DVD despre Josemaría. Am luat un prânz foarte, foarte bun și, întorcându-mă acasă pe jos, m-am gândit: “Nu vreau deloc să fac acest film, am un alt proiect despre India,

și am lucrat din greu pentru a-l realiza”. Cu alte cuvinte, m-am gândit că a fost o ofertă foarte, foarte bună, și am apreciat într-adevăr prânzul, dar aveam de gând să o refuz.

Era o noapte de vară, așa că am ieșit în grădină, cu un pahar de vin în mână, am pus DVD-ul în unitate și m-am așezat la calculator pentru a scrie o scurtă scrisoare care spunea:

“Dragă X, vă mulțumesc foarte mult. Apreciez că ați întreprins această călătorie, dar cred că într-adevăr ar trebui să căutați în altă parte”. Între timp, DVD-ul continua să meargă. Mi-a atras atenția un moment al narațiunii: Josemaría se adresa unei mulțimi în Chile, probabil, sau în Argentina, nu sunt sigur, și o tânără a ridicat mâna și a spus: “Am o întrebare, eu sunt evreică”.

Josemaría a răspuns: “Da, spune-mi, te rog”. Ea a adăugat: “Dorința mea cea mai mare este de a mă converti

la catolicism”. Josemaría: “Da?” Ea a continuat: “Dar sunt minoră și părinții mei nu mă lasă”.

Josemaría, fără să clipească, a răspuns: “Eu îți spun să fii foarte bună cu părinții tăi, să ai răbdare, să te rogi. Nu arăta nici un semn de neascultare. Înțelege? Iubește-i mult pe părinții tăi [...] Și niciodată să nu ai un cuvânt de critică la adresa părinților tăi. Trebuie să îi iubești din toată inima ta. Și să o areți cu fapte. De acord? Vei fi o fiică bună a lui Cristos dacă vei fi o fiică bună a părinților tăi”. După ce am văzut această secvență, mi-am spus: “Ce moment minunat! Ce moment minunat, neașteptat, în special provenind de la o organizație de la care toată lumea se aștepta să spună contrariul!” Am privit calculatorul și mi-am spus: “Stai puțin”. Am oprit DVD-ul. M-am oprit din scrisul scrisorii. Mi-am pus șapca de regizor de film și am scris o scenă în care

Josemaría apare cu un om care este pe punctul de a muri, pe care îl cunoștea de mai înainte, care spune că este evreu și că visul lui este să se convertească.

Am scris scena de la început până la sfârșit, gândindu-mă tot timpul: “Într-adevăr, aș dori să văd acest lucru într-un film. Dar niciodată nu voi vedea aceasta dacă nu voi face filmul. Nu-i așa? Sau să includ această scenă într-un alt film?” În loc de prima scrisoare pe care mă pregăteam să o scriu, am scris: “Dragă X, sunt într-adevăr foarte interesat de acest proiect, dacă voi avea toată libertatea de creație pentru a face ceea ce doresc, dacă nu contați pe mine să urmăresc o anumită direcție părtinitoare, și dacă sunteți de acord cu faptul că eu nu sunt foarte strălucit dar voi încerca să dau ce este mai bun din mine, și că trebuie să urmăresc propriul meu adevăr. Dacă sunteți de acord, mi-ar

plăcea foarte mult să fac acest proiect.”

Aceasta este aproximativ ceea ce s-a întâmplat. Nu am avut nici o idee preconcepută despre Josemaría, am auzit câte ceva despre el, dar mai ales această secvență de pe DVD a fost aceea care mi-a stârnit interesul pentru a face acest film. M-am aflat în fața istoriei unui om, și citind-o mi-am dat seama că îl respectam într-adevăr pe acest om. De fapt, mai mult decât simplu respect, am simțit că ea întruchipa într-o-câtva lupta pe care o ducea, că ar interpela toate ființele umane într-un mod minunat, și această istorie pe care doream să o relatez este ceea ce vedeți în film.

Războiul civil spaniol a fost, de asemenea, foarte dificil de abordat. Ar fi fost ușor să mă pun de o anumită parte, dar astfel aș fi trădat atitudinea principală cu care doream să relatez această poveste.

Istoria, cum bine se știe, este
părtinitor scrisă de către învingători
și părtinitor rescrisă de către învinși.
Mulți vor crede pur și simplu zvonul
sau legenda care li se va părea mai
atrăgătoare și sunt convins că va
trebui să ne confruntăm cu anumite
opinii cu privire la ceea ce este sau a
fost Opus Dei, despre cine a fost
Josemaría, și despre ceea ce a fost
într-adevăr războiul civil spaniol.

Am dorit să arăt ceea ce s-a întâmplat
în Spania în timpul războiului civil,
fără spirit partizan. De fapt, Spania a
trăit, într-o perioadă de timp foarte
condensată, ceea ce Marea Britanie,
de exemplu, a experimentat și
absorbit în peste o sută de ani:
revoluție industrială, ideologii și
lupte de clasă, fără a mai menționa
faptul că Spania și-a pierdut imperiul
și stabilitatea economică. Pentru
societatea spaniolă, era foarte ușor
să se fractureze și, în conformitate cu
mentalitatea epocii, era foarte ușor

să îmbrățișeze puncte de vedere total opuse și radicale despre justiția socială, rolul Bisericii etc. În final, cum se întâmplă natural în aceste tensiuni sociale, pozițiile extreme au început să le marginalizeze pe celelalte. Cu slăbirea centrului, cei doi poli opuși au început să crească mai puternici. În războiul civil din Spania, cele două părți au avut propriile idealuri și propriul simț al virtuții. Ca și în mișcările politice din restul Europei, oamenii de pe fiecare parte a liniei de demarcație politică au început să îi demonizeze pe cei de pe partea opusă.

Însă diviziunile care în Europa au devenit diviziuni naționale, în Spania au fost fratricide și au lăsat cicatrici psihologice profunde și greu de vindecat. Ceea ce s-a întâmplat în Spania a fost o rană care a sfâșiat într-adevăr familii în modul cel mai dureros și cumplit. Frații au luat hotărâri diferite, dar acest lucru

însemna oare că nu mai sunt frați?
Dacă acest lucru înseamnă că nu mai
sunt frați, dacă dorim să îi ucidem pe
frații noștri din cauza a ceea ce
credem, atunci, oare, nu trebuie să
ne punem întrebări cu privire la
valoarea opțiunilor noastre?

Realizarea acestui film a influențat în vreun fel viața dumneavoastră personală?

Permiteți-mi să vă explic: eu nu sunt
foarte religios, dar am fost rugat să
scriu despre un om care într-adevăr
a fost. A trebuit să dau un pas înapoi
și să spun: “Când scriu despre
Josemaría, trebuie să accept ca atare
– într-un mod total, onest și sincer –
tot ceea ce Josemaría îmi spune
despre ceea ce a fost important
pentru el, pentru care și-a consacrat
viața și experiența lui religioasă.
Trebuie să mă documentez cât mai
bine posibil asupra experienței lui

religioase, fără prejudecăți, onest și să mă las interpelat”.

Am citit foarte mult despre experiența religioasă. Am experimentat emoție și bucurie descoperind cât de mulți oameni de știință (mai ales fizicieni) au trăit o experiență profundă a lui Dumnezeu, și m-a surprins să văd că separarea între știință și religie, care a devenit gândirea dominantă a timpului nostru, este de fapt falsă. Am ajuns să înțeleg că marea descoperire a fizicii moderne este că percepția noastră asupra realității se bazează pe modele produse de creierul nostru și, prin urmare, există numeroase modele de realitate. Multe sunt insuficiente pentru a explica totul, dar potrivite pentru a explica unele lucruri; ne propun un nou mod de a înțelege ceea ce ar trebui să fie realitatea sau realitățile, și această înțelegere nu exclude ideea de Dumnezeu sau o

dimensiune spirituală a vastului univers în care trăim, ci mai degrabă ne arată că modul în care știința ne-a făcut să redefinim și să reinterpretăm realitatea ne oferă o oportunitate pentru a reinterpretă și a redefini lucrurile spirituale.

Nu știu foarte bine în ce măsură, în acești ani, m-a influențat această experiență. Cred că un lucru profund necesită ceva timp pentru a se dezvălui ceea ce este cu adevărat. Am avut un sentiment deosebit atunci când am filmat “Veți găsi dragoni”: spre deosebire de o experiență solitară, așa cum am crezut, a fost o experiență foarte interesantă, nicidecum solitară. Posibilitatea de a gândi, dintr-o dată: “Lasă deoparte răspunsurile tale ușoare și trăiește pur și simplu cu întrebarea” a fost pentru mine minunat de convingătoare și mi-a permis să mă simt foarte, foarte aproape de acest itinerariu de viață,

într-un mod care nu credeam că este posibil. Nici acum nu sunt sigur unde mă vor duce toate acestea.

Jesús Colina, ZENIT

Trailer: ["There Be Dragons"](#)

Mai multă informație: [https://
www.therebedragonsmovie.com/](https://www.therebedragonsmovie.com/)

.....

pdf | document generat automat din
[https://dev.opusdei.org/ro-ro/article/
razboiul-si-sf-josemaria-escriva-in-
viziunea-regizorului-roland-joffe/](https://dev.opusdei.org/ro-ro/article/razboiul-si-sf-josemaria-escriva-in-viziunea-regizorului-roland-joffe/)
(07.08.2025)